NITO

Næringsminister Jan Christian Vestre

04.04.2022

Innspill til stortingsmelding om statlig eierskap
NITO – Norges Ingeniør- og Teknologorganisasjon, er landets største organisasjon for ingeniører og teknologer med mer enn 96 000 medlemmer i alle sektorer i arbeidslivet. Om lag 55 000 av NITOs medlemmer jobber i privat sektor. NITO takker for muligheten til å komme med innspill til arbeidet med en ny stortingsmelding om statlig eierskap. Her følger de mest sentrale prinsipper NITO mener meldingen må inneholde.

Statlig eierskap er et verktøy for nasjonal forankring
NITO støtter opp om Hurdalserklæringens formuleringer om statlig eierskap. Vi forutsetter at den sittende regjering ser på statlig eierskap som et viktig verktøy for å opprettholde nasjonal forankring i en del større, strategisk viktige selskaper. Statlig eierskap kan sikre nasjonalt eierskap, og derigjennom bidra til norsk forankring med norsk hovedkontor og utviklingsmiljøer, samt opprettholdelse av norsk bedriftskultur. Statlig eierskap til naturressursbasert og strategisk næringsliv kan være et virkemiddel for å sikre industriell utvikling, infrastruktur og forvaltning av naturressursene til beste for befolkningen i et langsiktig perspektiv.

Pragmatisk eierskapspolitikk ved å etablere et strategisk eierskapsinstrument
NITO støtter opp om en pragmatisk eierskapspolitikk som for det første innebærer at privat eierskap bør være hovedregelen på Oslo børs. For det andre betyr et strategisk eierskap at det også bør være et mål å kunne selge seg ned når tidspunktet er rett for dette. For bedre å kunne foreta denne typen oppkjøp og salg mener NITO det bør etableres et fond som fungerer som et strategisk eierskapsinstrument. Dette skal sikrer statens evne til å foreta strategiske oppkjøp i eksisterende industribedrifter. Målsettingen bør være å sikre strategiske eierposter (sammen med private norske eiermiljøer) innenfor bransjer og næringer hvor Norge har komplette verdikjeder med teknologiske, kompetansemessige og/eller markedsmessige fortrinn. Det må være en forutsetning at fondet ikke utelukkende fungerer som akkumulering av statlig eierskap, men at man også selger seg ut på egnet tidspunkt. NITO vil peke på hydrogen som et område der det kan være aktuelt å etablere et selskap i statlig regi.

Staten må stimulere til utvikling av kompetente private eiermiljøer
Det må etableres en ordning for statsgarantier for låneforpliktelser til industri innenfor reglene i EØS-avtalen. Dette forbedrer låneevnen til industrien, koster samfunnet svært lite samtidig som det kan utløse investeringer på mange milliarder.

Krav til bærekraft i statlig eide selskaper
Staten som eier har også et ansvar for å sikre at de statlige selskapene er foregangsselskaper innen bærekraft, deriblant klima, miljø og sirkulær økonomi, og setter seg ambisiøse klimamål som er i tråd

med Parisavtalen. Bærekraft må integreres som en del av de statlig eide virksomhetenes strategi og drift. NITO støtter at Stortingsmeldingen har ambisiøse bærekraftsambisjoner på vegne av det statlige eierskapet. Vi viser til krav fra EU i forbindelse med taksonomi om bærekraft. Taksonomien vil innføre krav om rapportering. NITO støtter at staten som en framoverlent eier er i forkant og krever at de statlig eide virksomheter rapporterer på bærekraft før dette innføres som krav fra EU.

Krav til samfunnsansvar og åpenhet om tariffavtaler

NITO vil understreke behovet for at staten går foran også når det gjelder behovet for å ivareta sosiale rettigheter herunder arbeidstakerrettigheter. NITO viser til at EUs taksonomi henviser til ILOs kjernekonvensjoner om arbeidsforhold. Selv om taksonomien etter det NITO forstår er lite konkret på hvordan det skal rapporteres på den såkalt "sosiale dimensjonen", må staten også her gå foran og kreve åpenhet før det innføres ytterligere krav fra EU.

Tariffavtaler er et sentralt element i partssamarbeidet. En tariffavtale gir forutsigbarhet for medvirkning, lønn og arbeidsforhold. Den er uttrykk for et anstendig arbeidsliv. NITO har i brev av 4. januar 2022 til BFD, ASD og NFD tatt til orde for at virksomheter i årsrapport må bli pålagt å opplyse om hvilke tariffavtaler de har i sin virksomhet. I svar fra BFD av 25. februar skriver departementet at åpenhetsloven ble vedtatt av Stortinget i juni 2021 og trer i kraft 1. juli 2022. Departementet skriver videre at det ikke er aktuelt å endre loven før ikrafttredelsen. NITO vurderer likevel at krav om å opplyse hvilke tariffavtaler som gjelder må være et krav som stilles til virksomheter med statlig eierskap.

Med vennlig hilsen

Trond Markussen
President

Audun Bøhn
Konstituert generalsekretær
(Sign.)